

Szanowni Czytelnicy,

Oddajemy w Państwa ręce 22. numer kwartalnika naukowego „Niepełnosprawność – zagadnienia, problemy, rozwiązania”. W tym numerze zaprezentujemy Państwu m.in. bardzo istotne opracowanie EU-OSHA – agencji informacyjnej Unii Europejskiej do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy – *Rehabilitacja i powrót do pracy: Raport z analizy dotyczący polityki, strategii i programów realizowanych na szczeblu UE i na szczeblu Państw Członkowskich*. Raport omawia systemy rehabilitacji i powrotu do pracy w 28. Państwach Członkowskich Unii Europejskiej (UE) oraz czterech państwach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (*European Free Trade Association, EFTA*). Analizuje również czynniki, jakie odgrywają rolę w rozwoju i wdrażaniu systemu rehabilitacji i powrotu do pracy. Określa ponadto liczbę elementów systemów rehabilitacji i powrotu do wykonywania zawodu w krajach europejskich, które można by uznać za skuteczne mierniki. Autorzy przedstawiają także kluczowe założenia polityki w zakresie rehabilitacji i powrotu do pracy. Kolejnym publikowanym artykułem w obszarze zatrudnienia są doniesienia z brytyjskiej organizacji *Disability Rights* na temat propozycji działań umożliwiających większej liczbie osób niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych uzyskanie dobrego zatrudnienia. Stanowią one odpowiedź na brytyjską rządową *Zieloną Księgę* pt. *Poprawa jakości życia (Green Paper, „Improving Lives”)*, dotyczącą zagadnień pracy, zdrowia i niepełnosprawności. Autorka przedstawia również propozycję autonomicznego programu nad przyspieszeniem rozwoju praw osób niepełnosprawnych do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym.

W dziale *Spoleczno-ekonomiczne aspekty niepełnosprawności* prezentujemy artykuł, który podejmuje temat zależności pomiędzy całkowitym zaburzeniem widzenia a wartościami niewidomej młodzieży, ujmując zagadnienie zarówno od strony społecznej, jak i lingwistycznej. Artykuł odpowiada na pytanie, jakie wartości niewidoma młodzież uważa za najcenniejsze, czym te preferencje uzasadnia oraz jak rozumie nazwy wybranych wartości. Weryfikacja hipotezy badawczej przynosi częściowe przekonanie o wpływie niepełnosprawności na hierarchię wartości osób niewidomych. Autorki na podstawie wyników badań sformułowały również postulaty pomocne w praktyce pedagogicznej. Temat dostosowania edukacji osób niepełnosprawnych do potrzeb rynku pracy, kształtowania i rozwoju ich kompetencji zawodowych jako ważnej inwestycji społecznej i gospodarczej podejmuje autor kolejnego artykułu w tym dziale. Celem opracowania jest analiza problematyki kompetencji osób niepełnosprawnych poprzez odniesienia do terminów związanych z organizacją, zarządzaniem i rozwojem zawodowym człowieka. Zdaniem autora dopiero określenie poziomu kompetencji zawodowych osób niepełnosprawnych i poznanie ich stanu faktycznego umożliwi budowanie skutecznych programów aktywizacji zawodowej. W obszarze

rehabilitacji prezentujemy artykuł na temat Skali Nieprawności Neurologicznej Szpitala Guy (*The Guy's Neurological Disability Scale*, GNDS). Jest ona istotnym narzędziem służącym do pomiaru niepełnosprawności u osób ze stwardnieniem rozsianym, umożliwiającym określenie poziomu funkcjonowania w dwunastu ważnych obszarach. Celem prezentowanych badań było opracowanie polskiej wersji językowej skali GNDS i sprawdzenie jej trafności, rzetelności oraz przydatności do oceny niepełnosprawności występującej u osób ze stwardnieniem rozsianym. Kolejny artykuł w tym obszarze traktuje o indywidualnym i społecznym wymiarze arteterapii, wypuklając te walory terapeutyczne aktywności twórczej, które wpływają znacząco na jakość życia osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Na koniec zapraszamy do lektury dwóch sprawozdań z konferencji naukowych, tj.: *Od potrzeb do działań – Ruch Samopomocowy Osób z Doświadczeniem Kryzysu Psychicznego*, gdzie zaprezentowano nowoczesne podejście do rehabilitacji osób chorujących psychicznie oraz Konferencję *REHA for the blind in Poland*, wydarzenie poruszające tematykę nowoczesnej rehabilitacji i edukacji osób niewidomych oraz słabowidzących.

Wyrażam nadzieję, że materiał bieżącego wydania kwartalnika zainspiruje Państwa do przemyśleń i podjęcia międzyinstytucjonalnej dyskusji na temat proponowanych polityk i programów dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w naszym kraju.

Z życzeniami owocnej lektury,

Robert Kwiatkowski
Prezes Zarządu PFRON
Przewodniczący Międzynarodowej Rady Programowej